

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Кафедра загальної педагогіки та дошкільної освіти

Професор з науково-педагогічної і
навчальної роботи та рекрутації
проф. І. Авраїлюк С. В. *С.В.А.*
Протокол № 2 від «16» жовтня 2019 р.

№916102019

ПРОГРАМА

Нормативної навчальної дисципліни

Педагогічна компаративістика

підготовки магістрів

за спеціальністю 012 Дошкільна освіта

освітньої програми (спеціалізації) 012 Дошкільна освіта

за спеціальністю 013 Початкова освіта

освітньої програми (спеціалізації) 013 Початкова освіта

Програма навчальної дисципліни «Педагогічна компаративістика» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта, спеціальності 012 Дошкільна освіта за освітньою програмою 012 Дошкільна освіта, спеціальності 013 Початкова освіта за освітньою програмою 013 Початкова освіта

Розробники: Смолюк І. О., професор кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти, доктор педагогічних наук, професор

Рецензент: Гунько С.О., доцент кафедри педагогіки вищої школи та соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, доцент

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри загальної педагогіки та дошкільної освіти

протокол № ____ від _____ 201_ р.

Завідувач кафедри: _____ (Семенов О.С.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією факультету

_____
протокол № ____ від _____ 201_ р.

Голова науково-методичної комісії факультету _____ (Антонюк В. З.)

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 1
(денна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	01 Освіта, 012 Дошкільна освіта, 012 Дошкільна освіта підготовки магістра 01 Освіта, 013 Початкова освіта, 013 Початкова освіта підготовки магістра	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 1
		Семестр 1-ий
		Лекції 20 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 16 год.
		Лабораторні ___ год.
		Індивідуальні ___ год.
	Самостійна робота 76 год.	
	Консультації 8 год.	
	Форма контролю: екзамен	

Таблиця 2
(заочна форма)

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	01 Освіта, 012 Дошкільна освіта, 012 Дошкільна освіта підготовки магістра 01 Освіта, 013 Початкова освіта, 013 Початкова освіта підготовки магістра	Нормативна
Кількість годин/кредитів <u>120/4</u>		Рік навчання 2
		Семестр 3-ий
		Лекції 8 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>		Практичні (семінарські) 8 год.
		Лабораторні ___ год.
		Індивідуальні ___ год.
	Самостійна робота 90 год.	
	Консультації 14 год.	
	Форма контролю: екзамен	

2. АНОТАЦІЯ КУРСУ

Навчальна дисципліна розкриває: проблеми детермінованості освітніх процесів економічними, політичними та соціальними чинниками; новітні тенденції розвитку системи безперервної освіти у провідних розвинутих країнах світу та в Україні; інтеграційні процеси в освітній сфері у європейському регіоні та у глобальному вимірі; проблеми диференціації та стандартизації освіти у централізованих та децентралізованих освітніх системах; причини виникнення, функції та розвиток альтернативних шкіл нашого часу

3. КОМПЕТЕНЦІЇ

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує формування компетенцій:

- розробляти стратегію розвитку освіти з врахуванням провідних чинників впливу на неї;
- прогнозувати перспективи розвитку освіти у провідних країнах світу на підставі аналізу сучасного її стану;
- визначати загальні тенденції структурного реформування освітніх систем;
- володіти педагогічним інструментарієм розв'язання завдань підвищення ефективності освітнього процесу.

4. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Таблиця 3
(денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.
Змістовий модуль 1. Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в сучасних умовах					
Тема 1. Провідні чинники та стратегії розвитку освіти в сучасних умовах	15	4	2	8	1
Тема 2. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у провідних розвинутих країнах та в Україні	15	4	2	8	1
Тема 3. Загальні тенденції структурного реформування освітніх систем у провідних розвинутих країнах світу та в Україні	15	2	2	10	1
Разом за змістовим модулем 1	45	10	6	26	3
Змістовий модуль 2. Забезпечення ефективності сучасної освіти					
Тема 4. Реформування дошкільної та загальної середньої освіти	15	2	2	10	1
Тема 5. Тенденції розвитку професійної освіти	15	2	2	10	1
Тема 6. Провідні підходи до вирішення завдань підвищення ефективності навчального процесу	15	2	2	10	1
Тема 7. Диференціація та стандартизація освіти в провідних розвинутих країнах та в Україні	15	2	2	10	1
Тема 8. Альтернативні навчально-виховні заклади	15	2	2	10	1
Разом за змістовим модулем 2	75	10	10	50	5
Усього годин	120	20	16	76	8

Таблиця 4
(заочна форма)

Назви змістових модулів і тем		Лек.	Практ.	Сам.	Конс.
-------------------------------	--	------	--------	------	-------

	Усього		(Семін.)	роб.	
Змістовий модуль І. Провідні чинники і стратегії розвитку освіти в сучасних умовах					
Тема 1. Провідні чинники та стратегії розвитку освіти в сучасних умовах	11		2	8	1
Тема 2. Сучасний стан та перспективи розвитку освіти у провідних розвинутих країнах та в Україні	11	2		8	1
Тема 3. Загальні тенденції структурного реформування освітніх систем у провідних розвинутих країнах світу та в Україні	16	2		12	2
Разом за змістовим модулем 1	38	4	2	28	4
Змістовий модуль 2. Забезпечення ефективності сучасної освіти					
Тема 4. Реформування дошкільної та загальної середньої освіти	16	2		12	2
Тема 5. Тенденції розвитку професійної освіти	16		2	12	2
Тема 6. Провідні підходи до вирішення завдань підвищення ефективності навчального процесу	16	2		12	2
Тема 7. Диференціація та стандартизація освіти в провідних розвинутих країнах та в Україні	16		2	12	2
Тема 8. Альтернативні навчально-виховні заклади	18		2	14	2
Разом за змістовим модулем 2	82	4	6	62	10
Усього годин	120	8	8	90	14

5. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

Визначити необхідні показники та заповнити наступні таблиці.

Дати відповіді на питання:

1. Чи є сучасна освіта кращою за освіту у минулі часи?

	Загальні дані		Опитувані не мають дітей шкільного віку		Батьки дітей, що вчаться у державних школах		Батьки дітей, що вчаться у недержавних закладах	
Кращою								
Гіршою								
Немає різниці								
Не знаю								

2. Чи є школа, розташована у вашому місті, занадто великою, малою, нормального розміру?

	Загальні дані	Опитувані не мають дітей шкільного віку	Батьки дітей, що вчаться у державних школах	Батьки дітей, що вчаться у недержавних школах
	%	%	%	%
Занадто велика				
Занадто маленька				
Нормального розміру				
Не знаю				

3. Якби у Вас був вибір, до якої школи Ви б віддали свою дитину: де навчається менше 1000 учнів, між 1000 та 1500 учнів, між 1500 та 2000 учнів, більше 2000 учнів?

	Загальні дані	Опитувані не мають дітей шкільного віку	Батьки учнів державних закладів	Батьки учнів недержавних закладів

	%	%	%	%
Менше 1000				
Від 1000 до 1500				
Від 1500 до 2000				
Понад 2000 учнів				
Не знаю				

4. Проблема виміру ефективності школи, є актуальною для реформаторів. У опитуванні 1998 року мало місце запитання про важливість шести індикаторів, названих у таблиці, для виміру ефективності школи:

	Дуже важливо (%)	Досить важливо (%)	Недуже важливо (%)	Зовсім неважливо (%)	Не знаю (%)
% учнів, що закінчують повну середню школу					
% випускників школи, що стають суміщними громадянами					
% випускників, що вступають до закладів вищої або спеціальної освіти					
% випускників, що закінчують заклади вищої або спеціальної освіти					
% випускників, що отримують роботу після закінчення середньої школи					
Рівень виконання старшокласниками стандартизованих тестів					

5. Яку оцінку Ви поставили б державній школі?

	Вчителі К-ть, (%)	Громада К-ть, (%)	Вчителі К-ть, (%)	Громада К-ть, (%)	Вчителі К-ть, (%)	Громада К-ть, (%)	Вчителі К-ть, (%)	Громада К-ть, (%)
A								
B								
C								
D								
E								
F								
Не знаю								

6. Як би Ви оцінили діяльність тієї школи (державної), в якій Ви самі працюєте?

	2010	2012	2014	2016	2018
A					
B					
C					
D					
E					
F					
Не знаю					

7. Чи повинен залежати розмір платні вчителя від якості його роботи?

	2010 (%)	2012 (%)	2014 (%)	2016 (%)	2018 (%)
Підтримую					
Не підтримую					
Не знаю					

8. Чи вважаєте Ви необхідним внесення поправок до Конституції України з питання дозволу молитов у державній школі?

	Вчителі (%)	Громадські (%)
Так		
Ні		
Не знаю		

9. Які проблеми є найбільш актуальними для сучасної української школи?

	Надзвичайно актуальні	Актуальні	Не дуже актуальні	Зовсім не актуальні	Мені байдуже
Алкоголь					
Паління					
Дисципліна					
Наркотики					
Підліткова вагітність					
Булінг					
Бійки					

10. У яких формах контакти школи з громадськістю здійснюються найбільш ефективно?

	дуже ефективно (%)		достатньо ефективно (%)		Не дуже ефективно (%)		Зовсім не ефективно (%)	
	вчителі	громада	вчителі	громада	вчителі	громада	вчителі	громада
Шкільна преса								
Відкриті шкільні заходи								
Шкільні "гарячі лінії" зв'язку								
Дискусійні групи з участю громадськості								
Відкриті обговорення шкільних проблем								
Зустрічі через шкільне (місцеве) телебачення								
Обговорення проблем через Інтернет								

11. Перевагу яким навчальним предметам слід віддавати учням, що планують вступати до університету на спеціальність Дошкільна освіта?

Навчальні предмети	Першочергово	Варто	Не варто
Українська мова			

Англійська мова			
Математика			
Природничі науки			
Історія України			
Охорона здоров'я			
Фізичне виховання			
Мистецтво			
Музика			
Промислові мистецтва/ домашнє господарство			

6. ВИДИ (ФОРМИ) ІНДИВІДУАЛЬНИХ НАУКОВО-ДОСЛІДНИХ ЗАВДАНЬ (ІНДЗ)

Немає

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Таблиця 5
(денна форма)

Поточний контроль (мах = 40 балів)								Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1								Модуль 2		
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2					МКР1	МКР2	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	30	30	100
5	5	5	5	5	5	5	5			

Таблиця 6
(заочна форма)

Поточний контроль (мах = 40 балів)				Модульний контроль (мах = 60 балів)		Загальна кількість балів
Модуль 1				Модуль 2		
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2			МКР1	МКР2	
T1	T5	T7	T8	30	30	100
10	10	10	10			

Шкала оцінювання (національна та ECTS)

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82 – 89	B	Добре	
75 - 81	C		
67 -74	D		
60 - 66	E	Задовільно	Незараховано (з можливістю повторного складання)
1 – 59	Fx	Незадовільно	

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Література до теми 1

1. Алферов Ю. С. Совет Европы й образование / Ю. С. Алферов // Педагогика. – 1998. – №7. – С. 101-111.
2. Бондарук І. Жінка на порозі ХХІ ст. : Становище, проблеми, шляхи соціального розвитку / І. Бондарук // 3 Матеріалів Всеукраїнського конгресу жінок. – К., 1998. – 452 с.
3. Буеаа Л. П. Человек, культура й образование в кризисном социуме. В кн.: Философия образования. Сб. науч. трудов. – М. : Фонд "Новое тысячелетие", 1996. – С. 76-90.
4. Валицкая А. П. Современные стратегии образования: варианты выбора / А. П. Валицкая // Педагогика. – 1997. – №2. – С. 3-8.
5. Взаимосвязь социальной работы и социальной политики / Под ред. Ш. Рамон. – М. : Аспект Прогресс, 1997. – 256 с.
6. Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге ХХІ века. / Б. Л. Вульфсон – М. : Изд-во УРАО, 1999. – 208 с.
7. Горбатенко В. Друге народження ідеї модернізації, або синтагма пост модернізації / В. Горбатенко // Людина і політика. – 1999. – №1. – С. 30-35.
8. Громовий В. Глобальна освіта й українська школа / В. Громовий // Шлях освіти – 1998. – №1. – С.13-20.
9. Лутай В. С. Філософія сучасної освіти. Навчальний посібник. – К. : Центр "Магістр-8" Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256 с.
10. Павліченко О. Рада Європи і питання освіти / О. Павліченко // Шлях освіти. – 1996. – №1. – С. 33-35.
11. Форбек М. Європейський стандарт шкільної освіти / М. Форбек // Шлях освіти. – 1996. – №1. – 1997. – №1. – С. 21-25.
12. Шпак О. Чи варто кидати гроші на школу? / О. Шпак // Освіта. – 1995. – № 8. – С. 15-18.
13. Яковец Ю. В. История цивилизаций. Учебное пособие. – М. : Владос, 1997. – 248 с.

Література до теми 2.

1. Боярчук Ю.В. Японская школа: проблемы й перспективы / Ю. В. Боярчук // Педагогика. – 1996. – №3. – С. 107-111.
2. Веселова В. В. Традиционные й новые ценности в системе образования США / В. В. Веселова // Педагогика. – 1996. – №2. – С. 102-108.
3. Воскресенская Н. М. Великобритания: стратегические направления развития образования / Н. М. Воскресенская // Педагогика. – 1996. – №4. – С. 91-98.
4. Вульфсон Б. Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге ХХІ века. / Б. Л. Вульфсон / М. : Изд-во УРАО, 1999. – 208 с.
5. Вульфсон Б. Л. Управление образованием на Западе: тенденции централизации и децентрализации / Б. Л. Вульфсон // Педагогика. – 1997. – № 2. – С. 110-117.
6. Громовий В. Глобальна освіта й українська школа / В. Громовий // Шлях освіти. – 1998. – №1. – С. 13-20.
7. Джурунский А. Н. Чему й как учат школьников в Японии. – М. : Роспедагентство, 1997. – 84 с.
10. Закон України "Про освіту" / Освіта. – 1996.
11. Закон України "Про загальну середню освіту". – Відомості Верховної Ради. – 1999. – № 28.

12. Лавриченко Н. Реформування освіти в європейських країнах за умов їх інтеграції / Н. Лавриченко // Шлях освіти. – 1997. – №2. – С. 20-24.
13. Митна В. С. Частные школы в развитых странах Запада / В. С. Митна // Педагогика. – 1996. – №4. – С. 87-91.
14. Пилиповский В. Я. Поиски новой модели школьного образования в США / Пилиповский В. Я. // Педагогика. – 1996. – №3. – С. 102-106.
15. Тараненко І. Навчальний режим у школах країн Європейського співтовариства / І. Тараненко, О. Локшина // Шлях освіти. – 1996. – №1. – С. 23-37.
16. Форбек М. Європейський стандарт шкільної освіти / М. Форбек // Шлях освіти. – 1996. – №1. – С.21-25.

Література до тем 3, 4, 5.

1. Вульфсон Б.Л. Стратегия развития образования на Западе на пороге XXI века. – М. : Изд-во УРАО, 1999. – 208 с.
2. Митина В. С. Частные школы в развитых странах Запада / В. С. Митина // Педагогика. –1996. – №4. – С. 87-91.
3. Пилиповский В. Я. Требования к личности учителя в условиях высокотехнологического общества / В. Я. Пилиповский // Педагогика. – 1997. – №5. – С. 97-103.
4. Пуховська Л. Розвиток теорії професійної підготовки вчителів у країнах Заходу / Л. Пуховська // Шлях освіти. –1998. – №1. – С. 20-25.
5. Тараненко І. Навчальний режим у школах країн Європейського співтовариства / І. Тараненко, О. Локшина // Шлях освіти. – 1996. – №1. – С. 23-27.
6. Тедеско Х. К. Початкова освіта: тривалість навчання та кількість годин / Х. К.Тедеско, М. Адаміо // Шлях освіти. –1998. –№3. – С.16-19.
7. Форбек М. Європейський стандарт шкільної освіти / М. Форбек // Шлях освіти. – 1996. – №1. – С.21-25.
8. Чижевський Б. Місце і роль приватних закладів у загальній системі освіти / Чижевський Б. // Шлях освіти. – 1998. – №3. – С. 46-48.

Література до теми 6

1. Алексюк А. М. Методи навчання в сучасній буржуазній педагогіці США / Алексюк А. М., Чорний В. М. – К. : Радянська школа, 1983. – 140 с.
2. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике. – М. :Издательский дом Шалвы Амонашвили, 1995. – 496 с.
3. Берне Р. Развитие Я-концепции и воспитание. Пер. с англ. – М. : Прогресс 1986. – 422 с.
4. Брунер Дж. Процесе обучения. Пер. с англ. – М. : Прогресе, 1962. – 356 с.
5. Глассер У. Школы без неудачников. Пер. с англ. – М. : Прогресе, 1991. – 176 с.
6. Дмитриев Г. Д. Критический анализ дидактической мысли в США. – М. : Педагогика,1987. – 104 с.
7. Корсак В. Вимірювання ефективності освіти – нерозв'язана проблема / В. Корсак // Шлях освіти. –1998. – №4. – С. 16-19.
8. Мальований Ю. Педагогічна сутність гуманізації навчання / Ю. Мальований // Шлях освіти. – 1997. – №2. – С. 10-15.

9. Пилиповский В. Я. Эффективная школа: слагаемые успеха в зеркале американской педагогики / В. Я. Пилиповский // Педагогика. –1997. – №1. – С. 104-111.

Література до теми 7

1. Алексевич Г.М. Система предметів за вибором / Г.М. Алексевич // Рідна школа. – 1992. – №2. – С. 93-94.
2. Берне Р. Развитие Я-концепции й воспитание: Пер. с англ. – М. : Прогресс, 1986. – 422 с.
3. Беспалько В. П. Проблемы образовательных стандартов в США й России / В. П. Беспалько // Педагогика. – 1995. – №1. – С. 89-94.
4. Боярчук Ю.В. Японская школа: проблему й перспективи / Ю.В. Боярчук // Педагогика. – 1996. – №3. – С.107-110.
5. Бургін М. Стандарти в системі освіти США: стан проблеми / М. Бургін, Г. Степенко, Ю. Мілов // Проблеми освіти. Науково-методичний збірник. – К., 1997.
8. Джурицкий А. Н. Чему й как учат школьников в Японии. – М. : Роспедагентство, 1997. – 84 с.
9. Джурицкий А.Н. Развитие образования в современном мире: Учебное пособие. – М. :Владос, 1999. – 200 с.
10. Закон України "Про загальну середню освіту // Відомості Верховної Ради. – 1996. – № 28.
11. Зязюн І. А. Реформа освіти в Японії / І. А. Зязюн // Рідна школа. –1993. – №8. – С. 67-74.
12. Концепція державного стандарту загальної середньої освіти в Україні // Інформаційний збірник Міністерства освіти України. – 1996. – №17-18. – С. 2-17.
13. Пилиповский В. Я. Поиски новой модели школьного образования в США / В. Я. Пилиповский // Педагогика. – 1996. – №3. – С. 102-106.
16. Пронников В. О. Освіта в Японії. / В. О. Пронников, І. Д. Ладанов – К. : Знання, 1991. – 32 с.
17. Савченко О. Основні напрями реформування шкільної освіти / О. Савченко // Шлях освіти. – 1998. – №1. – С. 2-6.
18. Сікорський П. Диференційоване навчання і проблеми реформування освітньої системи / П. Сікорський // Шлях освіти. –1997. – №1. – С.7-12.
19. Степенко Г. Стандарти в системі освіти США: позитивне й негативне / Г.Степенко, М. Бургін, Ю. Мілов // Шлях освіти. – 1996. – №2. – С. 21-24.
20. Уланов В. Российская школа в европейском контексте / В. Уланов // Директор школы. – 1996. – №3. – С. 83-87.
21. Чижевський Б. Заклади освіти для обдарованої учнівської молоді: проблеми становлення та перспективи / Б. Чижевський // Шлях освіти. – 1997. – №4. – С.29-33.

Література до теми 8

1. Алферов Ю.С. Совет Европы и образование / Ю.С. Алферов // Педагогика. –1998. – №7. – С. 101-111
2. Веселова В.В. Традиционные й новые ценности в системе образования США / В. В. Веселова // Педагогика. – №2. – 1996. – С. 102-108

3. Глассер У. Школы без неудачников. Пер. с англ. / Общ. ред. й предисл. В. Я. Пилиповского. – М. : Прогресе, 1991. – 176 с
4. Громовий В. Глобальна освіта й українська школа / В. Громовий // Шлях освіти. – №1. – 1998.
5. Джуринский А. Н. Зарубежная школа: история й современность / Учеб. пособие. – М. : Изд. Российского открытого ун-та, 1992. – 177 с.
6. Дорнер М. Экологическое воспитание в Германии / М. Дорнер // Педагогика. – 1997. – №5. – С. 103-107.
7. Камінський Р. Релігійний компонент у концепціях морального виховання зарубіжної педагогіки / Р. Камінський // Світло. – 1996. – №2. – С. 57-69.
8. Костицька І. Екологічна освіта в розвинутих країнах світу / І. Костицька // Рідна школа. – 1996. – №2. – С. 69-70.
9. Лутай В. С. Філософія сучасної освіти: Навчальний посібник. – К. : Центр "Магістр-8" Творчої спілки вчителів України, 1996. – 256 с.
10. Пометун О. Шлях до взаєморозуміння і довіри / О. Пометун // Шлях освіти. – 1998. – №4. – С. 12-16.
11. Сухомлинська О. В. Проблеми теорії виховання дітей і молоді в Україні / О. В. Сухомлинська // Педагогіка і психологія. – №4. – 1997. – С. 109-125.
12. Тангян С. А. Культура й педагогіка мира / С. А. Тангян // Педагогіка. – 1997. – №6. – С. 3-14.
13. Тараненко І. Європейський досвід двомовного навчання / І. Тараненко // Шлях освіти. – 1997. – №4.
14. Тараненко І. Нові орієнтації в соціально-політичній освіті європейських країн / І. Тараненко // Шлях освіти. – 1999. – №3. – С. 29-31.
15. Християнська етика: Методичний посібник / За ред. А. Калашник, О. Захарків. – Львів, 1997. – 160 с.
16. Цінності освіти і виховання. Наук.-метод. зб. / За заг. ред. О. В. Сухомлинської. – К 1997. – 224 с.
17. Шнекендорф Э. К. Воспитание учащихся в духе культуры мира, взаимопонимания, прав человека / Шнекендорф Э. К. // Педагогика. – 1997. – №2. – С. 43-50.
18. Шпак О. Економічна освіта у школах США / О. Шпак // Шлях освіти. – 1998. – №4. – С.23-28.
19. Шрейдер Ю. А. Цели й ценность образования / Ю. А. Шрейдер // Философия образования. Сб. на-уч. статей. – М. : Фонд "Новое тысячелетие", 1996. – С. 135-148.

9. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття глобалізації і її сутність як явища.
2. Глобалізаційні тенденції розвитку сучасної освіти.
3. Визначення економічної ефективності освіти.
4. Провідні чинники розширення соціального попиту на освіту .
5. Суспільна та приватна зацікавленість у розвитку освіти.
6. "Демократизація освіти" в сучасних умовах.
7. Порівняльна характеристика різних стратегій розвитку освіти.
8. "Маркетизація освіти".
9. Освітнє законодавство України.

10. Стратегія розвитку освіти України.
11. Основні протиріччя розвитку сучасної освіти.
12. Спільні та відмінні риси структури (дошкільної/ початкової) освіти країн.
13. Основні напрями оновлення змісту освіти .
14. Система елективних предметів у школах США та Англії.
15. Провідні якості сучасної людини відповідно до завдань освітніх реформ.
16. Зміна ціннісних орієнтацій сучасної школи США.
17. Загальні тенденції реформування сучасних освітніх систем.
18. Основні положення нової парадигми грамотності.
19. Ідея безперервної освіти.
20. Створення системи безперервної освіти.
21. Принципи побудови системи безперервної освіти.
22. Пріоритетність дошкільного виховання в сучасних умовах.
23. Провідні тенденції розвитку початкової освіти.
24. Провідні завдання системи середньої освіти.
25. Основні напрями розвитку системи середньої професійної освіти,
26. Тенденції розвитку системи вищої освіти.
27. Провідні напрями та стратегії педагогічної освіти.
28. Етапи еволюції досліджень ефективності школи.
29. Провідні проблеми сучасної освіти.
30. "Фундаменталізація змісту освіти".
31. Концепції підтримуючого та випереджаючого навчання (в контексті вищої освіти).
32. Види сучасних комп'ютерних навчальних програм та їх дидактичних функцій.
33. Застосування ІТ у навчальному процесі.
34. Особливості методу когнітивної акселерації.
35. Застосування методів гри та драматизації у навчальному процесі.
36. Особливості кооперованого навчання.
37. Соціально-психологічні умови ефективного управління школою.
38. Провідна причина диференціації навчання в сучасних умовах.
39. Критерії диференціації навчання.
40. Рівні диференціації навчання.
41. Диференціації навчання в школах розвинутих країн світу.
42. Тенденції розвитку диференціації навчання у провідних розвинутих країнах світу.
43. Особливості розвитку процесу диференціації навчання в Україні.
44. Відмінності розвитку освітніх стандартів у централізованих та децентралізованих освітніх системах.
45. Освітні стандарти в Україні.
46. Моделі європейської освіти.
47. Основні причини виникнення та функціонування альтернативних шкіл.
48. Основні ознаки "нових шкіл".
49. Особливості діяльності сільських виховних будинків.
50. Інноваційні риси трудових шкіл Німеччини.
51. Особливості методичної системи М.Монтессорі.
52. Методична система П.Петерсеном.
53. Принципи побудови та методична система вальдорфської школи.
54. Основні ознаки "техніки Френе".
55. Методична система Дальтон-плану.
56. Особливості діяльності "відкритих шкіл".